

УДК 338.43.01

**НЕОБХІДНІ РЕСУРСИ ТА УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ
ПРИБУТКОВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ
УКРАЇНИ****Окселенко Н.О.***E-mail: nokselenko@mail.ru**Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет*

Виявлено загальні проблеми сільськогосподарської галузі та проведено критичний аналіз сучасного стану галузі. Обґрунтовано основні напрямки підвищення прибутковості сільськогосподарської галузі. Стверджується, що сільськогосподарська галузь є однією з найважливіших в національній економіці України, від неї залежить цілісність та загальна ефективність національної економіки. Зазначено необхідні ресурси та умови для реалізації вибраної стратегії підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської галузі України. Визначено, що найбільш актуальною проблемою є ефективне використання сільськогосподарською галуззю наявних ресурсів, а також вчасне реагування на прояв негативних факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Обґрунтовано засади та подані теоретичні підходи щодо формування стратегічного управління прибутковістю сільськогосподарської галузі, що враховують обмеженість наявних ресурсів.

Ключові слова: сільськогосподарська галузь, ресурси, підвищення прибутковості, конкурентоспроможність, перспективність розвитку

UDC 338.43.01

**NECESSARY RESOURCES AND CONDITIONS FOR IMPROVING THE
PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN UKRAINE****Okselenko N.O.***E-mail: nokselenko@mail.ru**Dnipropetrovsk State Agricultural and Economics University*

It has been revealed the common problems of the agricultural sector and it has been made a critical analysis of the current state of the sector. It has been proved the basic directions of the agricultural industry. It has been alleged that the agricultural sector is one of the most important in the national economy of Ukraine; it affects the integrity and overall efficiency of the national economy. It has been detected the specified conditions and resources that necessary to implement the chosen strategy to increase the competitiveness of the agricultural sector of Ukraine. It has been determined that the most urgent problem is the efficient usage of available resources in agricultural industry and dedication to the manifestation of negative factors, both external and internal. It has been grounded the theoretical principles and approaches to the formation of strategic management profitability of the agricultural sector, taking into account the limited resources available.

© Окселенко Н.О., 2014

Keywords: agricultural sector, resources, profitability improving, competitiveness, future development, assets

Актуальність проблеми. Важливість і перспективність розвитку сільськогосподарської галузі України для зміцнення економіки та стрімкого економічного зростання важко переоцінити. Адже таких природних передумов для розвитку сільського господарства не має жодна інша держава в світі. Родючий чорнозем та сприятливі кліматичні умови дозволяють Україні досягти результатів, які забезпечать конкурентоспроможність сільськогосподарського виробництва. Загальна ефективність та прибутковість сільськогосподарської галузі залежить від багатьох факторів та умов. В першу чергу росту сільськогосподарської галузі та максимізації прибутків цієї галузі сприятиме оптимізація та підвищення ефективності використання наявних та необхідних ресурсів. А це, в свою чергу забезпечуватиме необхідні умови для розв'язання багатьох соціальних проблем (головним чином – працевлаштування та поліпшення економічного становища селян). Але на сучасному етапі її розвитку говорити про будь-яку конкурентоспроможність цієї галузі не представляється можливим.

Аналіз останніх наукових досліджень. У науковій літературі аграрно-економічного спрямування проблемі підвищення конкурентоспроможності та прибутковості сільськогосподарської галузі приділяється належна увага. Ці питання досліджені в працях вчених: І. Волкової, М. Дем'яненка, М. Корецького, Л. Мельника, П. Саблука, Є. Кирилюк, Ю. Лузан, Б. Пасхавер та інших [1-8]. Аналіз ситуації свідчить, що актуальність вирішення поставленої проблеми не знизилася, оскільки задача стабільного та повноцінного функціонування сільськогосподарської галузі залишається до кінця не розв'язаною і, більше того, її практична цінність зростає в умовах економічної кризи сьогодення. Тому розробка теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення на регіональному рівні механізму підвищення прибутковості сільськогосподарської галузі є актуальними питаннями.

Мета роботи. На основі всебічного дослідження загальних та специфічних особливостей розвитку сільськогосподарської галузі економіки України обґрунтувати пропозиції щодо підвищення прибутковості, глобальної та регіональної конкурентоспроможності за допомогою ефективного використання наявних ресурсів.

Викладення основного матеріалу дослідження. Визначальною рисою сільськогосподарської галузі є нестача ресурсів, зокрема оборотних активів та складність отримання сільськогосподарськими виробниками довгострокових кредитів, так необхідних для підприємств цієї галузі, для придбання нового обладнання, що потрібне для забезпечення прийняттого рівня рентабельності галузі. Все це заважає сільгоспвиробникам отримувати максимально можливі прибутки. Для окреслення кола проблем, з якими стикається сільськогосподарська галузь, та розробки пропозицій щодо їх розв'язання, необхідно зробити загальне дослідження стану самої галузі. Наряду зі зростанням виробництва основних видів сільськогосподарської продукції ми можемо спостерігати також позитивний загальний фінансовий результат сільськогосподарських підприємств (табл. 1).

Таблиця 1. Фінансовий результат до оподаткування сільськогосподарських підприємств України, млн. грн.

<i>Країна/область</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>Темп росту</i>
Україна	7624	6042	7997	17989	25566	26993	15147	198,67
Дніпропетровська область	640	574	712	1038	2035	1377	1353	211,52

Джерело: розрахунки автора по даним [4]

Проте не дивлячись на позитивний фінансовий результат в цілому по галузі, сучасний стан української економіки, характеризується певним ступенем збитковості усіх галузей народного господарства, і сільського господарства зокрема. Причиною є нестабільність економічного середовища й велика кількість дестабілізуючих факторів, які безпосередньо впливають на сільськогосподарські підприємства України і на склад та структуру їх оборотних активів зокрема. Глобальна проблема неплатежів і ріст збитків привели до росту дефіциту оборотних активів, що обумовили неможливість розвитку виробничого потенціалу, розширення ринків збуту або впровадження у виробництва нових видів продукції. Таким чином, оборотні активи являються важливим критерієм у визначенні прибутку підприємства.

Збитковість сільськогосподарських підприємств може бути викликана багатьма факторами, одним з таких факторів є неефективне використання оборотних активів. В умовах кризи неплатежів значну частину оборотних активів становить дебіторська заборгованість, або фактично товарні кредити дебіторам.

З метою аналізу в цьому випадку оборотні активи можна розділити:

- на вкладення у виробництво - засоби, що обслуговують виробництво і його потреби (запаси, інструменти, вкладення в незавершене виробництво, готову продукцію, кошти);

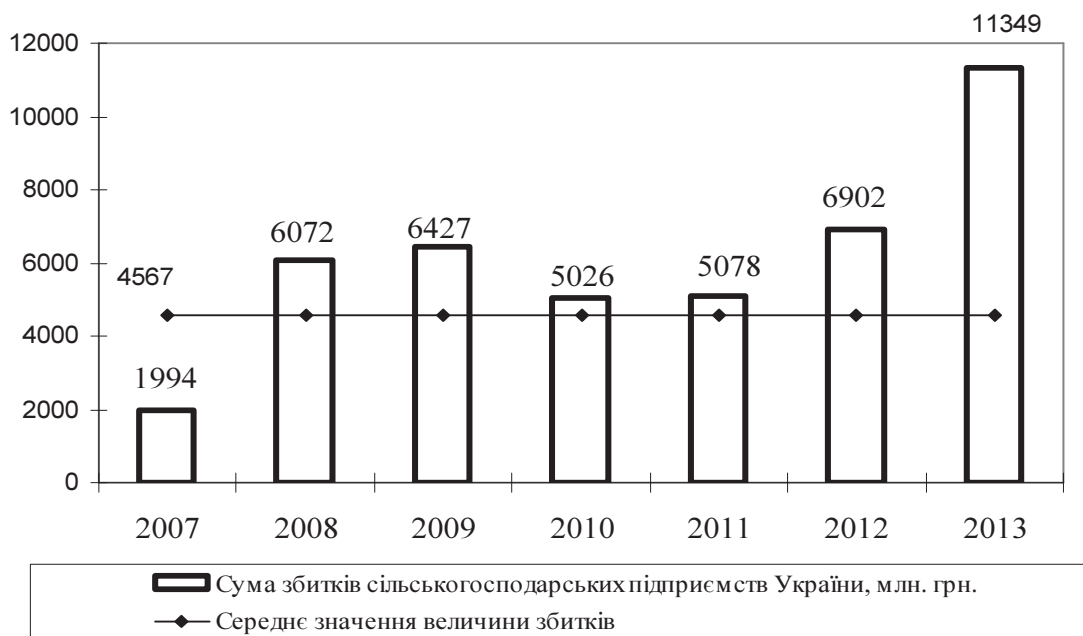

Рис. 1. Динаміка величини збитків підприємств сільськогосподарської галузі України, млн. грн.

Джерело: розрахунки автора по даним [4]

- на відволікання з виробництва - дебіторська заборгованість. Зростання обсягів дебіторської заборгованості нібито свідчить про поліпшення збуту продукції, прискорення обертання оборотних активів, але це відбувається на фоні скорочення матеріальних запасів, тобто на фоні зменшення обсягів виробництва продукції. В свою чергу скорочення залишків коштів свідчить про гострий дефіцит цих коштів, зумовлений інфляцією, кризою неплатежів, недосконалою податковою політикою. Розглянемо на рис. 1 динаміку зміни величини дебіторської заборгованості на фоні зміни величини оборотних активів сільськогосподарських підприємств України за 2007- 2013 роки.

Спостерігається суттєве збільшення величини оборотних активів підприємств сільськогосподарської галузі України протягом усього аналізованого періоду.

Управління дебіторською заборгованістю диктує необхідність кожному підприємству виводити природній її рівень (у днях) по кожному виду товарів або послуг, виходячи з власного досвіду і

специфічних умов підприємства, враховуючи при цьому технологічні особливості кожного виду. Прийнятний рівень дебіторської заборгованості розраховується з тих міркувань, що її рівень не повинен позначитися на нормальному функціонуванні підприємства, бути природним у тому плані, що менший рівень неможливий, а більший економічно недоцільний. Сільськогосподарська галузь у випадку ефективного управління оборотними активами взагалі та дебіторською заборгованістю, зокрема, може досягти раціонального економічного становища, збалансованого щодо ліквідності та прибутковості.

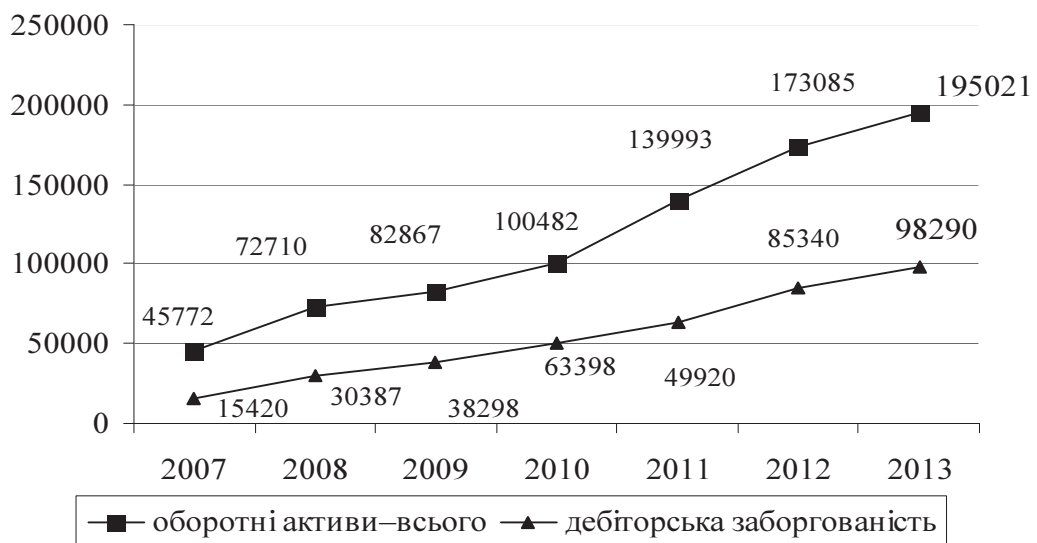

Рис. 2. Динаміка росту величини оборотних активів та дебіторської заборгованості підприємств сільськогосподарської галузі України, млн. грн.
Джерело: розрахунки автора по даним [4]

Слід також зазначити ріст показника дебіторської заборгованості в складі оборотних активів, внаслідок відволікання оборотних активів з виробництва у вигляді відвантаження продукції неплатоспроможним покупцям. У зв'язку з цим підприємства регулярно виявлялися перед вибором: розплачуватися вчасно по взятих зобов'язаннях взамін фінансуванню власної діяльності чи продовжувати діяльність, відкладаючи оплату по зобов'язаннях на місяці й роки.

З цього приводу проблема організації, аналізу та управління оборотними активами є беззаперечною. Разом із цим низька забезпеченість сільськогосподарських підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання. Тому сьогодні одним з найактуальніших завдань у забезпеченні підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств є суттєве вдосконалення управління

їхніми оборотними активами. В таблиці 2 наведена питома вага оборотних активів в сукупному балансі різногалузевих підприємств України. Дані таблиці 2 свідчать, що питома вага оборотних активів в загальній структурі активів складає в середньому 50%, і з кожним роком підвищується. В динаміці цей показник коливався від 48,26 % у 2007 році до 55,26% у 2011 році. Питома вага оборотних активів в структурі сукупних активів підприємств України зросла на 11,33 % у 2013 році порівняно з 2007 роком.

Таблиця 2. Динаміка питомої ваги основних елементів сукупного балансу підприємств галузей національної економіки України за 2007-2013 роки, млн. грн.

Статті балансу	2007	2009	2010	2011	2012	2013	Відношення 2013р до 2007р, %
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
Необоротні активи	1248695	1714307	1832923	2050960	2467526	2639813	211,41
Оборотні активи	1178130	1749043	2229892	2584163	2886103	3069041	260,50
Витрати майбутніх періодів	14196	29265	32667	38453	30985	29560	208,23
Необоротні активи та групи вибуття	82	1178	1500	2526	2832	3420	4196,32
Власний капітал	1029776	1252279	1426712	1586285	1913187	1950374	189,40
Забезпечення наступних витрат	55281	73687	83816	103076	66240	78930	142,78
Довгострокові зобов'язання	349791	592911	675619	774664	992720	1070722	306,10
Поточні зобов'язання	992270	1556970	1891268	2183259	2448985	2689338	271,03
Доходи майбутніх періодів	13984	17945	19567	28818	12604	16709	119,49
Баланс	2441102	3493792	4096982	4676102	5356462	5712274	234,00
Питома вага оборотних активів, %	48,26	50,06	54,43	55,26	53,88	53,73	111,33
Коефіцієнт автономії	0,42	0,36	0,35	0,34	0,36	0,34	81,29
Власні оборотні активи	185859,4	192072,5	338624,1	400903,6	437118	379703	204,30
Загальний коефіцієнт ліквідності	1,19	1,12	1,18	1,18	1,18	1,14	95,90

Джерело: розрахунки автора по даним [4]

З цього приводу проблема організації, аналізу та управління оборотними активами є беззаперечною. Разом із цим низька забезпеченість сільськогосподарських підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання. Тому сьогодні одним з найактуальніших завдань у забезпеченні підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств є суттєве вдосконалення управління їхніми оборотними активами. В таблиці 2 наведена питома вага оборотних активів в сукупному

балансі різногалузевих підприємств України. Дані таблиці 2 свідчать, що питома вага оборотних активів в загальній структурі активів складає в середньому 50%, і з кожним роком підвищується. В динаміці цей показник коливався від 48,26 % у 2007 році до 55,26% у 2011 році. Питома вага оборотних активів в структурі сукупних активів підприємств України зросла на 11,33 % у 2013 році порівняно з 2007 роком.

Загальною інформаційною базою в управлінні оборотними активами є баланс підприємства і передусім його актив. А оскільки кредитори мають першочергові права щодо майна підприємства, для задоволення їхніх потреб інформація балансу класифікується у такий спосіб, щоб наочно відобразити платоспроможність підприємства, тобто ймовірність погашення заборгованості у разі його ліквідації. У зв'язку із зазначеним вище важливою умовою визначення платоспроможності підприємства є об'єктивна оцінка його активів. Для оцінки впливу ефективності використання оборотних активів на фінансовий стан підприємств розраховані узагальнюючі коефіцієнти: коефіцієнт автономії, показник власних оборотних активів та загальний коефіцієнт ліквідності.

Таблиця 3. Аналіз динаміки основних елементів балансу підприємств сільськогосподарської галузі України за 2007-2013 роки, млн. грн.

Показник	2007р.	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	Відношення 2012р до 2007р, %
Необоротні активи	43675	65694	69562	86875	101200	117942	270,05
Оборотні активи	46092	82867	100482	139993	175091	195021	423,11
Витрати майбутніх періодів	325	917	699	1375	785	986	303,48
Необоротні активи та групи вибуття	-	917	57	65	56,7	133,2	-
Власний капітал	49871	72217	90391	124209	145013	156820	314,45
Забезпечення наступних витрат і платежів	726	1005	867	1601	850	965	132,90
Довгострокові зобов'язання	12046	24724	24348	30874	35254	43031	357,22
Поточні зобов'язання	26790	50361	53799	70007	95985	113181	422,48
Доходи майбутніх періодів	659	1230	1396	1617	390	560	84,96
Баланс	90092	149536	170801	228308	276348	313096	347,53
Питома вага оборотних активів в загальній структурі активів, %	51,16	55,42	58,83	61,32	63,36	62,29	121,75
Коефіцієнт автономії, %	55,4	48,3	52,92	54,40	52,47	50,09	90,41
Власні оборотні активи	19302	32507	46683	69986	79106	81840	423,99
Загальний коефіцієнт ліквідності	1,72	1,65	1,87	2,00	1,82	1,72	100,18

Джерело: розрахунки автора по даним [4]

Розрахунки показали, що зростання суми балансу у 2013 році порівняно з 2007 зумовлено збільшенням усіх статей балансу, а саме необоротних активів на 111,41 %, оборотних активів на 160,50%, витрат майбутніх періодів на 108,23 %, власного капіталу на 89,40 %. Загальний коефіцієнт автономії знизився на 20 %, також дещо знизився загальний коефіцієнт ліквідності, проте збільшились власні оборотні активи (табл. 2).

Специфіку функціонування підприємств сільськогосподарської галузі розглянемо за допомогою аналізу питомої ваги оборотних активів в структурі їх сукупних активів. В таблиці 3 наведена динаміка основних структурних елементів балансу сільськогосподарських підприємств України за 2007-2013 роки. Дані таблиці 3 свідчать про те, що питома вага оборотних активів в загальній структурі активів сільськогосподарських підприємств України складає в середньому 54 %. В динаміці цей показник коливався від 51,16 % у 2007 році до 62,29 % у 2013 році. Питома вага оборотних активів в структурі сукупних активів сільськогосподарських підприємств України зросла на 21,75 % у 2013 році порівняно з 2007 роком. При аналізі динаміки питомої ваги оборотних активів спостерігається стійка тенденція до її зростання. Порівнюючи питому вагу оборотних активів різногалузевих підприємств України і сільськогосподарських зокрема, зазначимо, що на сільськогосподарських підприємствах оборотні активи займають переважну частину сукупного балансу.

Згідно таблиці 3, підприємства сільськогосподарської галузі мають значну питому вагу власних засобів в структурі балансу, значення коефіцієнту автономії у 2013 році – 50,09 %, а у 2007 році цей коефіцієнт був на рівні 55,4%, отже порівняно з 2007 роком цей коефіцієнт знизився на 10 %. Нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовано оцінюється на рівні 0,5, що припускає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване із власних джерел, підприємство зможе погасити зобов'язання. Однак, у ході оцінки цього коефіцієнта, необхідно приймати до уваги галузеву приналежність підприємства (наприклад, сільськогосподарські підприємства з більш високою питомою вагою необоротних активів у структурі балансу повинні мати більш високе значення коефіцієнта автономії, ніж підприємства торгівлі), наявність довгострокових позикових коштів тощо. Власні оборотні активи у 2013

році порівняно з 2007 роком зросли майже в 4,5 разів (на 323,99 %). Вартість оборотних активів в сільському господарстві на 100 % перевищує вартість поточних зобов'язань у 2013 році (загальний коефіцієнт ліквідності). Протягом попередніх досліджуваних періодів значення цього коефіцієнта коливалось від 1,65 до 2,00.

Ми спостерігаємо суттєвий ріст величини оборотних активів в структурі сукупного балансу підприємств всіх видів економічної діяльності. При обґрунтуванні обсягу оборотних активів необхідно врахувати наступне. При низькому рівні оборотних активів можлива втрата ліквідності і, як наслідок можливі перебої в роботі і втрата доходів. При зростанні величини оборотних активів ризик втрати ліквідності знижується. При деякому оптимальному рівні оборотних активів прибуток стає оптимальним. Подальше зростання оборотних активів приводить до того, що сільськогосподарське підприємство матиме в своєму розпорядженні надлишкові активи, утримання яких призведе до витрат і зниження прибутку. В умовах глобалізаційної економіки фінансовий стан підприємства розкриває не лише ступінь його життєдіяльності, а й потужність чинників розвитку, яка акумулюється в його стійкості.

Як було зазначено, ефективне використання оборотних активів підприємства впливає на ділову активність підприємства, оскільки остання у фінансовому аспекті проявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Аналіз її полягає у досліджуванні рівнів і динаміки різнобічних фінансових коефіцієнтів оборотності, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта.

Ефективна система управління ліквідністю не стільки вирішує проблеми, скільки їх виявляє. Найбільш розповсюдженою є проблема дефіциту грошових коштів. Як правило, їх нестача зумовлена високим рівнем запасів сировини, готової продукції, а також великим об'ємом простроченої дебіторської заборгованості. Ефективне використання оборотних активів безсумнівно впливає на економічні показники фінансового стану підприємств сільськогосподарської галузі та на ефективність їх функціонування за такими аспектами:

По-перше, поточна платоспроможність визначається співставленням ліквідних оборотних активів (грошових коштів,

короткострокових фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості за мінусом неліквідної) та короткострокових зобов'язань (короткострокові кредити й позики, кредиторська заборгованість). Перевищення платіжних засобів над платіжними зобов'язаннями свідчить про поточну платоспроможність підприємства, а платоспроможність підприємства залежить від ступеня ліквідності балансу.

По-друге, наявність у підприємства власних оборотних активів є мінімальною умовою дотримання фінансової стійкості. А показники рентабельності є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Саме ці показники і вимірюють прибутковість підприємства з різних позицій.

Якщо ефективність використання оборотних активів висока, то це позитивно відбивається на фінансовому становищі підприємства. Наприклад, якщо коефіцієнт оборотності елементів оборотних активів високий, це свідчить про високу ділову активність підприємства. Для узагальнення визначення ефективності використання оборотних активів пропонується поєднати якісні та кількісні параметри показників для виокремлення та створення інтегрального індикатора ефективності використання оборотних активів в сільськогосподарських підприємствах. За базу приймаємо кількісний показник «величина оборотних активів» та «величина елементів оборотних активів». Доповненням мають бути якісні показники – коефіцієнт ліквідності, так як він надає можливість проаналізувати поточну та майбутню платоспроможність сільськогосподарського підприємства. Зазначимо, що важливими параметрами для дослідження є вплив внутрішніх та зовнішніх факторів. Перелічені компоненти повинні бути враховані в узагальненому інтегральному індикаторі ефективності використання оборотних активів.

Для визначення ефективності використання оборотних активів за допомогою інтегрального індикатора автором запропоновано суму частки величини оборотних активів, зважену з урахуванням ступеня ліквідності та елементності та величини пасивів, зважених за терміном їх формування та погашення помножити на вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Структурні складові кожної групи факторів в свою чергу мають різну статистичну вагу. Для визначення ваги структурних складових кожної групи факторів використовувався єдиний підхід, побудований на

експертній оцінці, адже саме експерти визначають значимість (важливість) впливу кожного фактору на ефективність використання оборотних активів на основі власної практичної діяльності.

Формула розрахунку інтегрального індикатора ефективності використання оборотних активів має вид:

$$\gamma_{\text{об.акт.}} = \sum \frac{x_{iq_1} \times \beta}{\sum y_{iq_2}} \times [h_{\sum l, \sum w} + Z_{\sum z}] \rightarrow \min \quad (1)$$

де γ – інтегрований індикатор ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств

x_{iq_1} – величина оборотних активів, зважена з урахуванням ступеня ліквідності та елементності;

β – питома вага елемента оборотних активів в їх загальній величині;

y_{iq_2} – величина пасивів, зважена за терміном їх формування та погашення;

l – прямі фактори впливу на ефективність використання оборотних активів;

w – непрямі фактори впливу на ефективність використання оборотних активів;

h – внутрішні фактори впливу на ефективність використання оборотних активів (сукупність прямих та непрямих факторів);

Z – зовнішні фактори.

Застосовуючи метод експертних оцінок та спираючись на досвід дослідників було визначено наступні обмеження за факторами:

$$l \rightarrow \leq 60\%$$

$$w \rightarrow \leq 20\%$$

$$h \rightarrow \leq 80\%$$

$$Z \rightarrow \leq 20\%$$

Переважає вплив внутрішніх прямих факторів (60 %), тому що вони враховують основні складові ефективності використання оборотних активів. Вплив внутрішніх непрямих факторів та зовнішніх факторів оцінюємо по 20 %.

У процесі управління оборотними активами найважливіше не допустити граничного (максимально допустимого) значення індикатора, а в разі його появи забезпечити нормалізацію ситуації. Недотримання такої вимоги порушує сталий процес розвитку сільськогосподарського підприємства, формує руйнівні тенденції. Область значень індикатору

характеризує сталість розвитку. Його значення може змінюватися (зростати чи знижуватись), можливе нагромадження факторів, які сприяють сталості підприємства або її зниженню та наближенню кризи. Доцільно будувати й систематично обчислювати інтегральний індикатор ефективності використання оборотних активів сільськогосподарської галузі двох типів, що розрізняються періодичністю вирахування: один, що базується на місячних даних, повинен обчислюватися щомісяця й щокварталу; його можна назвати короткостроковим. Інший обчислюється щорічно за річними даними. На нашу думку, зручність даного підходу до розрахунку ефективності використання оборотних активів полягає в наявності єдиного показника, який на відміну від інших показників, враховує вплив внутрішніх та зовнішніх факторів.

Висновки. Підсумовуючи сказане, можна стверджувати, що ефективність використання оборотних активів підприємств сільськогосподарської галузі - комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Тому її слід визначити як такий стан оборотних активів, результативності їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності - на основі зростання прибутку при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності. Для більшості підприємств сільськогосподарської галузі України ефективне управління оборотними активами є однією з основних умов виживання й успішного функціонування в ринкових умовах. Наявність у підприємства оборотних активів в достатній кількості ще не свідчить про їх раціональне використання. Отже, ефективна діяльність сільськогосподарської галузі залежить, перш за все, від збільшення виробничого потенціалу, підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається, за рахунок підвищення ефективності використання наявних активів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волкова І.М. Кон'юнктура та перспективи світових аграрних ринків [текст]: монографія / І.М.Волкова, О.М. Варченко, В.Є. Данкевич [та ін.]; за ред. О.О. Зінчук // К.: Центр учбової літератури, 2013. –670 с
2. Гринчак О.В. Особливості управління сільськогосподарським виробництвом / О.В. Гринчак, О.Х. Давлетханова, Я.Л.,Миколайчук // Зб. наук. пр. Уманського НУС. – Умань : УНУС. –2012. – Вип. 78. – Ч. 2 : Економіка. – С. 198–203.

3. Дем'яненко М. Я. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва / М.Я. Дем'яненко // Економіка АПК. –2009. – № 9. –С. 3–9.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Корецький М. Х. Стратегічне управління. Навчальний посібник / М. Х. Корецький, А. О. Дехтяр, О. І. Дацій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 240 с.
6. Кирилюк Є. М. Аграрний ринок в умовах трансформації економічних систем [Текст] : монографія / Є. М. Кирилюк ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 571 с.
7. Лузан Ю. Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України [Текст] : [монографія] / Ю. Я. Лузан. - К. : ННЦ «Ін-т аграр. економіки», 2010. - 470 с.
8. Пасхавер Б. Й. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку [Текст] / Б. Й. Пасхавер [та ін.] ; ред. Б. Й. Пасхавер ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. - К.: 2009. - 432 с.